

Terápiás stratégiák a művészeti oktatásban

Lisa Kay: Therapeutic Approaches in Art Education

Lisa Kay a művészeti oktatás terápiás megközelítéseivel foglalkozik. Fő célja, hogy stratégiákat kínáljon a művészeti oktatás gyakorlatának támogatása és fejlesztése érdekében. Pályafutása során a legkülönbözőbb képességű és korosztályú emberekkel foglalkozott művészetterapeutaként. Miután kórházaknak fejlesztett művészeti terápiás programokat, érdeklődése a speciális oktatásra helyeződött át. E változás voltaképpen az orvosi modellről a pszicho-társadalmi modellre történő átállást jelenti, amely a diákra művészként tekint, és erősségeit hangsúlyozza. Kay az évek során ráeszmélt arra, hogy a művészeti nevelésben tevékenykedő oktatóktól elvárják, hogy támogassák tanulóik, hallgatóik érzelmi fejlődését, azonban a variábilis traumákkal rendelkező tanulók, hallgatók támogatásához szükség van az oktatók felkészítésére.

A *Therapeutic Approaches in Art Education* című könyv célja közelebb hozni a művészetterápiát az olvasóhoz, miközben terápiás művészeti stratégiákat kínál fel a művészeti oktatás gyakorlatának támogatása, továbbá annak fejlesztése érdekében. Lisa Kay írása tankönyvszerű. Valamennyi fejezetben oldal-sávok emelik ki a lényeges információkat, emellett az olvasó figyelmét külön kérdések vezetik, amelyek egyúttal támogatják az információk saját kontextusra történő adaptálását és megértését is. Az oktatóknak szánt könyv függelékét is tartalmaz, melyben játékok, játéklapok kaptak helyet. Emellett az egyes fejezetekhez további kérdések és egyéb kiemelt információk tartoznak, valamint a fejezetek végén található összefoglalók is a tankönyvi jellegét erősítik a kötetnek.

A könyv formátuma és szerkezete átlátható, logikus, ami nagyban segítheti e hiánypótló munkának a feldolgozhatóságát, széleskörű alkalmazását. Remélhetőleg az, hogy jelenleg csak angol nyelven elérhető,

nem akadályozza meg a munka eljutását a megfelelő szakemberekhez. A kötet hét fejezete egytől egyig a témakört tekintve lényeges kérdéseket fejt ki, a továbbiakban ezekből szemezgetek, jelezve egyúttal, hogy a könyv által nyújtott ismeretek igen széles perspektívát tárnak az olvasó elé a művészetterápia területeiről.

A trauma szó hallatán mindenkinek lehetnek olyan felidézhető emlékei, amelyek akár kisebb, akár súlyos, tehát a fejlődést, a gondolkodást és a viselkedést hosszútávon meghatározó eseményekhez kapcsolódhatnak. Kay könyvének első fejezete a *Spectrum of Trauma* címet viseli, melyben a traumák típusairól, a gyermekkori traumáról, a különböző stressztípusokról, majd a trauma neurobiológiájáról ír, valamint a neurobiológiát művészeti kontextusba emeli.

Kay, miközben jelzi, hogy a művészetterápiával foglalkozó szakemberek különböző módon határozzák meg a terminust, kiemeli, hogy a művészetterápia két tudományág mezsgyéjén található: a művészet

Kay fókusza egy másik fejezetben a nehéz helyzetben élők művészetoktatására esik.

Tapasztalata szerint számos oktató nem realizálja az aggasztó helyzetet: vannak problémákkal küzdő gyermekek, akik nem kapják meg a számukra szükséges segítséget, miközben művésztanároktól is segítséget kaphatnának.

A traumatizált gyermekek számára a művészeti oktatás pedagógusai képesek lehetnek biztonságos teret létrehozni, és megfelelő kommunikációs repertoárral képesek lehetnek a helyzetükön javítani. A fejezet számos javaslatot kínál fel a tanárok számára arra vonatkozóan, hogy egy-egy traumatikus esemény megtapasztalását követően mit érdemes tenniük.

és a pszichológia között. Emellett bemutatja a művészetterapeuta, valamint a művészeti oktató különbségeit is.

Kay fókusza egy másik fejezetben a nehéz helyzetben élők művészetoktatására esik. Tapasztalata szerint számos oktató nem realizálja az aggasztó helyzetet: vannak problémákkal küzdő gyermekek, akik nem kapják meg a számukra szükséges segítséget, miközben művésztanároktól is segítséget kaphatnának. A traumatizált gyermekek számára a művészeti oktatás

pedagógusai képesek lehetnek biztonságos teret létrehozni, és megfelelő kommunikációs repertoárral képesek lehetnek a helyzetükön javítani. A fejezet számos javaslatot kínál fel a tanárok számára arra vonatkozóan, hogy egy-egy traumatikus esemény megtapasztalását követően mit érdemes tenniük.

Külön izgalmas része a könyvnek a *PLAYbook* című fejezet, mely stratégiák gyűjteménye, egyfajta tantervi útmutató, és többek között ilyen kérdésekkel foglalkozik: Vajon milyen feladatokkal segíthető a hallgatók gondolatainak, érzelmeinek a vizuális vagy éppen verbális megnyilatkozása? A művészetben vagy konkrétan egy-egy alkotáson keresztül tárják fel könnyebben az érintettek személyes történeteiket?

A könyv erőssége a komplexitásában rejlik: egyszerre tudományos és olvasmányos. Az olvasó egy olyan írást tarthat a kezében, amely a benne lévő ismereteknek nem csupán a megértését, de személyes adaptálását is maximálisan támogatja a tankönyvszerű szerkezeten keresztül. Lisa Kay olyan oktatókat és szakembereket szólít meg, akik a művészet által szeretnék tanulóik, hallgatóik mentális egészségét, teljességét, fejlődését és kibontakozását támogatni. Az ötletek gyakorlati alkalmazásához szükséges az oktató széleskörű tájékozottsága, melyhez Kay könyvének elsajátítása kitűnő alapot biztosít.

Lisa Kay (2020). *Therapeutic Approaches in Art Education*. Davis Publications Inc., 186.

Lengyel Zsanett

*Pécsi Tudományegyetem,
Bölcsészet-és Társadalomtudományi Kar,
Irodalomtudományi Doktori Iskola, doktorandusz*